

35

SLOVENSKI
ČEBELAR

Glasilo Čebelarskega
društva za Slovenijo

Štev. 4
1932

Vsebina:

Čuvajmo svojo lastnino	49	Opazovalne postaje	57
Zakaj mlada rodovitna matica oboli	50	Društvene vesti	58
Oskrbovanje rojev	51	Vesti iz podružnic	61
Kako so stari narodi cenili med	53	Drobiž	62
Mesečni čebelarški razgovori	55		

NOVOST ZA ČEBELARJE!

Knjigo Antona Žnideršiča: »NASA KOŠNICA« v srbohrvaščini pošljemo vsakemu čebelarju brezplačno na ogled. Če mu knjiga ne ugaja, nam jo mora tekom 8 dni vrniti, sicer zapade v plačilo.
Cena mehko vezani knjigi Din 30.—, v polplatno Din 40.— fco.
Konzorcij »Detajlista«, Ljubljana, poštni predal 37.

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je VZAJEMNA ZAVAROVALNICA V LJUBLJANI v lastni palači ob Miklošičevi in Masarykovi cesti

Sprejema v zavarovanje:

1. Proti požaru:
  - a) raznovrstne izdelane stavbe, kakor tudi stavbe med časom gradbe;
  - b) vse premično blago, mobilije, zvonove in enako;
  - c) poljske pridelke, žito in krmo.
2. Zvonove proti razpoki in prelomu, in steklo proti ubitju.
3. Sprejema v življenjskem oddelku zavarovanje na doživetje in smrt, otroške dote, dalje rentna in ljudska zavarovanja v vseh kombinacijah.
4. Zavarovanje proti vlom.
5. Posmrtninsko zavarovanje Karitas.

Zastopniki v vseh mestih in farah.

Vsem našim odjemalcem in prijateljem naše hiše naznanjam, da sem po svoji pok. materi prevzel **čebelarstvo** ter bom isto z mojimi priznanimi strokovnjaki še nadalje vodil ter napel vse sile isto še dvigniti. Intere-

sente prosim, da pišejo po brezplačen cenik.

Se priporoča

Miloš Ambrožič, Mojstrana 21

Mala borza za med, vosek in čebele.*

Kupim 100 kg pristnega čebelnega voska. Franc Bečaj, podobar, Cerknica 251 — Rakek.

1. Okrog 100 kg jamčeno pristnega pitanca imam na prodaj. Cena po dogovoru.

2. 5 komadov originalnih popolnoma novih A.-Ž. panjev na 10 okvirjev zamenjam za isto število originalnih A.-Ž. panjev na 9 okvirjev. Pripravljen sem plačati tovarnino.

Fric Irgolič, čebelar, Sodinci p. Vel. Nedelja.

Kupim večje število kranjčev in zgodnjih rojev. Ponudbe z navedbo cene na naslov: Jakob Kovač, čebelar, Rakek.

Prodajam 800—900 kg cvetličnega letnega medu iz leta 1930 in 1931. Cena po dogovoru.

Prodajam tudi 80—100 kg voska. Marko Jonke, posestnik, Dol št. 8, p. Stari trg ob Kolpi.

Prodajam stiskalnico za satnice, velikost 40x25 cm v dobrem stanju. Cena 495.— Din.

Jože Bradač, Mal. Lese 8, p. Krka — Stična.

Prodajam 14 A.-Ž. 1—3 leta starih panjev, lanske matice, močne družine, mlado satje.

Cena po dogovoru. Prodajam 200 kg jelkovega in 100 kg cvetličnega medu. Cena nizka.

I. Cimperman, mizar, Rob na Dolenjskem.

Prodajam jamčen ajdov pitanec in cvetlični med, večjo količino. Cena po dogovoru,

Franc Bernik, Vič Glince VI/1.

Prodajam poceni paviljon s 6 družinami, obsežen za 4 A.-Ž. panje po 22 satov, malo rabljen,

zelo pripraven za vzgojo matic. Franc Repnik, Črešnjevce, p. Slov. Bistrica.

Prodajam 200 kg čebelnega pitanca-ajdovca po Din 11'50 franko Beltinci.

Pucko Jože, čebelar, Ivanci, pošta Bogojina.

* Pod tem naslovom objavljamo ponudbe članov. Ponudba sme obsegati samo naslov, predmet in ceno. Brezplačna je samo prva ponudba.

GLASILO ČEBELARSKEGA DRUŠTVA ZA SLOVENIJO V LJUBLJANI

UREJUJE AVGUST BUKOVEC, LJUBLJANA, GRUBERJEVO NABREŽJE ŠTEV. 14

Sklep za uredništvo 20. dne vsakega meseca. Pisma in denar v društvenih zadevah je naslavljati na „Čebelarstvo društvo za Slovenijo v Ljubljani“. Naslov za blagovne pošiljke (vosek), naročila na čebelarstvo potrebščine: Blagovni oddelek „Čebelarskega društva za Slovenijo v Ljubljani“, Vošnjakova ulica 4

*V Ljubljani, dne 1. aprila 1932. / Številka 4.
Letnik XXXV.*

Čuvajmo svojo lastnino!

Poziv vsem čebelarjem.

belarjev s sledečo prošnjo.

Ponekod v Avstriji razsaja med čebelami huda kužna bolezen pršičavost, ki je pri nas še nepoznana. Da bi nam onemogočila izvoz, razširja tuja konkurenca vesti, da se je tudi že pri nas pojavila ta bolezen. Da dokažemo, da omenjene vesti niso resnične in da bolezen v kali zatremo, ako bi prestopila meje, prosi odbor vse čebelarje ob jugoslovansko - avstrijski meji, med Dravogradom in Mariborom ter ob severnih pobočjih Pohorja, da osrednjemu društvu nemudoma poročajo, kje so v preteklem letu pomrle čebelne družine (tudi poedini panji) iz neznanega vzroka. Škode zaradi naznanitve ne bodo imeli prav nobene. Obiskal jih bo le odposlanec drž. vet. bakteriološkega zavoda in vzel od ostalih družin 20—40 čebel zaradi opazovanja.

Opozarjamo čebelarje, da je zgodnja pomlad najugodnejši čas, da se ta bolezen dožene.

Nadalje prosimo vse čebelarje, da društvu takoj poročajo, kje je bila v preteklem letu kuga ali gniloba čebelne zalege. V dravski banovini je ta bolezen po večini neznana. Pridejo v poštev le Ptujsko polje in Prekmurje. Obvestite nas, kateri oblasti je bila bolezen naznanjena in kaj je ta ukrenila.

Sicer pa naj čebelarji, posebno pa še odborniki podružnic in vodje opazovalnih postaj ne poročajo samo o svojih čebelah, temveč tudi o onih svojih bližnjih ali daljnih sosedov, o katerih sumijo, da boleznini zaradi kakršnegakoli vzroka prikrivajo ali pa se jih ne zavedajo. Od teh preti skrbnim čebelarjem največja nevarnost. Poleg imena prizadetega čebelarja je navesti tudi njegov natančni naslov.

Čebelarji! Z malim trudom in neznatnimi stroški se lahko obvarujete velikih nepravil. Zato pričakuje odbor, da se boste takoj odzvali njegovi prošnji.

Odbor Čebelarskega društva za Slovenijo.

Zakaj mlada rodovitna matica oboli?

Fr. D. Jug — Brezje.

zroki, da čebelna družina osiroti, so različni. Čebelarji premalo pazimo na ta pojav. Po večini smo mnenja, da pade matica ali zaradi nezgod, ki jih povzročajo čebelar,

ali zaradi razdraženosti čebel, nerodovitnosti, ostarelosti itd. Toda ni vselej tako. Prepričan sem, da je večkrat vzrok preleganju tudi oboletost matice. Zato je prav, da je gosp. Peternel v zadnji številki lanskega letnika »Slov. Čeb.« načel to zadevo. Naj bi se oglasilo le še več čebelarjev, da se stvar popolnoma pojasni.

V dobi 20 letnega čebelarjenja sem doživel že mnogo osirotelih družin, pa sem jim v prvih letih posvečal premalo pažnje. Šele odkar imam prostor pred čebelnjakom potlakvan, mi je mogoče življenje čebel natančneje opazovati. Vse, kar vržejo iz panjev, ostane vidno na tlaku kakor na krožniku. Sedaj lahko tudi takoj opazim, če umrje kaka matica in jo čebele vržejo iz panja, in morem tudi ugotoviti vzrok njene smrti in iz katerega panja je bila vržena.

Primere, kakršne je omenil gosp. Peternel, da je dobra, rodovitna, šele nekaj mesecev stara matica umrla, sem doživel v dobi svojega čebelarjenja že tri, a vselej sem našel tudi matico zunaj na tlaku. Vzel sem jo v roko in si jo ogledal. Bila je lepa, jako razvitega života in z izredno napetim zadkom. Konica zadka je bila izpahnjena in počena, tako da se je lahko s prostim očesom videla na njej nekaka gnojna ranica. Ko sem z dvema prstoma stisnil zadek, se je iz konice izcedila neka gnojna tekočina. Tako sem seveda ugotovil, da je matica umrla zaradi obolenja na spolovilih.

Pri vseh takih primerih sem ugotovil, da matičina smrt ni bila nagla, temveč da je bila bolna več dni, ker so imele čebele že

zastavljene nove matične lončke na mladi zalegi. V satju sem našel le še nekaj odprte zalege in nič jajcec, pač pa mnogo pokrite zalege. Po mojem mnenju je živela matica v panju 8—10 dni bolna, preden je šele umrla.

Še drug zanimiv primer sem opazoval l. 1929. Plemenjak, ki je imel zelo dobro, rodovitno matico še iz prejšnjega leta, se ob rojilni dobi ni pripravljaval na roj kljub temu, da je bil panj zelo živalen. V začetku avgusta meseca, ko sem urejeval plodišča za jesensko pašo, sem opazil na satju tega panja več novih matičnikov. V celicah je bilo poleg pokrite zalege le malo odprte in nič jajcec. Mislil sem, da je panj osirotel, a kar začudil sem se, ko zagledam na nekem drugem satu krepko, staro matico, ki se je urno kretala med čebelami. To me je zopet motilo, ni li ta mogoče že nova oprášena matica. Pregledal sem tedaj natančno vse satje, če bi našel kak odprt matičnik, iz katerega se je izvalila, a ga nisem. Tedaj sem bil uverjen, da je to prava prejšnja stara matica. V zadregi, kaj naj storim, sem se odločil, da panju izmenjam matico. Podrl sem tedaj vse zastavljene matičnike, matico pa še začasno pustil v panju. Čez nekaj dni sem mu hotel izmenjati matico. Ko jo iščem, pa zapazim na enem satu že lep krog jajcec! Matica je torej pričela zopet zalegati! Pustil sem jo na svojem mestu in matica je čisto v redu zalegala še dalje, lepo prezimila in tudi spomladi normalno zalegala. Šele v rojilni dobi sem jo zaradi negotovosti in starosti izmenjal z drugo matico. Iz tega sem sklepal, da je prekinila zaleganje zaradi kake majhne oboletosti pa se zopet pozdravila in pričela zalegati. Čebele pa imajo že to lastnost, da v dobi negovanja zalege takoj prično z negovanjem novih matic, če jim matica ne služi, ker se bojijo osirotelosti.

Vsekakor bi bilo potrebno in zanimivo, da bi dognali vzroke matičnih oboletosti.

Zato so pa poklicani oni, ki se bavijo s preiskavanjem čebelnih bolezni. Čebelarji bi pa morali take matice, ki so jim v dobi zaleganja zaradi obolelosti pomrle, pošiljati na pristojna mesta v preiskavo. Važne ugotovitve teh raziskav pa bi bilo objavljati v »Slov. Čebelarju«.

Pripis ured. Pred nekoliko leti sem našel na bradi nekega druga mrtvo mlado matico, ki je že mesec dni legla jajčeca. Ogledal sem si jo in prestrašen opazil, da je imela od kvačice natrt zadek. Teden dni prej sem panj pregledaval in takrat sem jo moral pritisniti, dasi ravnam s satom, na katerem je matica, zelo previdno in ga nikdar naglo ne potisnim med sprednje kvačice.

Ko je pokojni ameriški čebelar Frank Benton leta 1905 zadnjikrat obiskal naše kraje, je poslal v Ameriko več kranjskih matic, ki jih je dobil pri bivšem uredniku »Slov. Čeb.« Frančišku Rojini. Bil sem navzočen ko jih je izbiral. Gosp. Rojina mu je pokazal neko matico, ki je imela tako velik zadek, kakršnega nisem videl niti prej niti pozneje nikdar več. Benton je matico pazno ogledal in končno v najino presenečenje izjavil, da je bolna na jajčnikih...

Še neke matice se živo spominjam. Neki ljubljanski čebelar mi je podaril težkega prvca s pevko. Čez mesec dni po vsajenju sem se hotel prepričati, kakšna je matica. Ko sem jo našel, sem stopil s satom k oknu, da sem si jo natančneje ogledal. Bila je izredno plaha in je rila na vse strani, da bi se skrila pod čebele. Pri tem ji je zmanjkalo »tal« in je padla s sata na mizo. V tistem trenutku se je vrgla vznak in se začela krčevito zvijati. To je trajalo le kratek čas, in še preden sem mogel dejati sat iz rok, je že utrpnila in se ni več gnila. Razume se, da pri tem nisem ostal ravnodušen. Instinktivno sem jo vzel v roko in dihal vanjo. Dolgo ni pokazala nobenega znaka življenja. Kar opazim, da je telo nalahko zadrhtelo, in še bolj sem potem dihal vanjo. Čez nekoliko minut je že lezla po dlani in je bila toliko čvrsta, da je sama zlezla v ulico med sati. Čez več tednov sem ta panj iz radovednosti zopet pregledal in zgodilo se je z matico isto kakor prvokrat. Od takrat ga nisem več pregledaval, ker sem se bal za matico, ki je bila — po družini sodeč — prav izvrstna. Lahko pa rečem, da ni bila popolnoma zdrava, kajti zdrave ne morejo popasti toliki krči od strahu spričo svetlobe.

Oskrbovanje rojev.

Virmašan.

Družina je vprav pri kosilu. Ves zasopel priteče sosedov Tinček povedat, da čebele rojijo. Kot bi strela udarila z jasnega neba, je vse pokonci. Gospodar hitro zgrabi kebelj vode, sin staro koso, hči lonc pa hajdi nad roj. Gospodar ga obmetava z vodo, sin in hči ropotata s svojim orodjem, da bi roj prestrašila, da ne bi pobegnili. Toda roj se ne zmeni za vse to. Veselo kroži po zraku, končno pa si izbere začas-

no stanovanje v rogovili stare napol suhe hruške. Gospodar ga ves v strahu ogleduje in premišlja, kako ga bo spravil v panj, da ga čebele ne bi preveč opikale. Pripravi star panj, čez glavo potegne staro vrečo, skrbno zapne gumbe pri obleki, prisloni lesto in hajdi na težko delo. Srečno se pripravi k roju oborožen s staro metlo za ometanje. Roj sedi na solčni strani in je nemiren. Čebele menda tudi ne ljubijo preveč našemljenih ljudi in kmalu začneta obe stranki delovati: gospodar ogrebat, roj pa pikati. Kljub temu, da je čebelar dobro zavarovan, dobi precej pikov, spra-

vi pa roj vendarle v panj. Zvečer ga postavi v čebelnjak na svoje mesto in s tem je vse delo končano.

Napreden čebelar izvrši to delo bolje in brez strahu. Roju ne krati svatovskega veselja, ker ve, da ga bo brez ceremonij lahko ogrebel. Da mu ni treba nositi težkih panjev po drevju, ima nalašč v ta namen narejene lahke zaboječke, velike $50 \times 30 \times 30$ cm, ki imajo še spredaj in zadaj dušnik, da se roj ne zaduši. Ako čas dopušča, ogleduje roj, ko se useda. Če ugleda takrat matico, jo dene v matičnico in postavi v zaboječek. Teža prisloni k roju, ki se kmalu sam vseli k matici. Ako sedi roj na težko dostopnem mestu, je dobro, da pomazemo panj z medom in ga prislonimo na kak način k roju. Medeni duh zvabi čebele v panj in roj bo kmalu brez naše pomoči v njem.

Ko se je roj zbral v panju, ga odnesemo z drevesa na kak hladen kraj, da se shladi in umiri. Tam počaka do mraka. Ako še nimamo pripravljenih panjev, jih je treba pripraviti sedaj. Kranjiča temeljito osnažimo. Dobro je, ako ga natremo z meliso, posebno ako so že stanovale miši v njem. V starih čebeljakih in starih panjih se to mnogokrat primeri. Vonj po miših je čebelam posebno zoprno in nerade ostanejo v takem panju. Če pa nameravamo roj vsaditi v panj s premičnim delom, ga opremimo z dodelanim satjem ali pa s satnicami. Ako nimamo teh, mu moramo dati vsaj nasnovane satnike, to pa samo pri panjih male mere, n. pr. nemške normalne ali tem podobne. A.-Ž. panj moramo opremiti z dobrim satjem ali pa s satnicami, nikar pa ne nasnovanih satnikov. Ob izredno ugodni letini bi roj tudi te izdelal, toda kaj rad nepravilno. Napravil bi tudi precej trotovine. Tak nezazičen sat se pri točenju posebno prvo leto rad pretrga in podre. Zatorej glej, kadar si nabaviš A.-Ž. panje, da si tudi preskrbiš satnice, ker le z njih pomočjo dobiš lepo satje. Brez tega je čebelarenje z A.-Ž. panji nemogoče.

V mraku pripravimo sipalnik. Zaboječek ali panj z rojem odpremo, primemo z obe-

ma rokama in sunkoma stresemo čebele na sipalnik. Roj se sam spraši v panj. Ako ga vsadimo na satnice, moramo panj pustiti čez noč odprt, da se roj shladi. Ako panj takoj zapremo, se zaradi vročine satnice vežijo in potrgajo. Ko pozneje panj pregledujemo, so neredko po dve ali tri satnice podrte in sprijete. Take sate je mučno vleči narazen. Nevarnost je, da staro precej čebel in kaj lahko tudi matico. Roj je potem brez vrednosti. Panj se prihodnji dan začne prašiti in vletavati, čez dva, tri dni pa satje delati.

Sedaj pa omenjam glavno, na kar čebelarji tako radi pozabijo, namreč, da je roj prazen in potrebuje pomoči. To mu pаметen čebelar nudi s tem, da poklada vsak drugi večer ob dobrem ali slabem vremenu precejšnje porcije medu (vsaj po $\frac{1}{2}$ kg). Pitati mora vsaj 14 dni in če tudi narava pomaga z dobro pašo, se roj kmalu razvije v krasnega plemenjaka in obilo poplača čebelarju stroške za delo. V desetih dneh po prvem roju da izrojenc drugi roj. Glede ogrebanja tega velja isto kot pri prvem, le da moramo bolj paziti nanj, ker rad pobegne in — ker ima še neoprašeno matico, ki se na prahi lahko izgubi. Ob rojih lahko dobimo mlade matice pri drugih ali izrojencih. Ko je panj odrojil, ga odpremo in dostikrat najdemo tam mlado matico, ki jo čebele preganjajo. Ujemi jo, pripri v matičnico ter postavi v panj, ki ima še neoprašeno matico, ker le tak jo bo hranil. Dostikrat jo izgubi roj ali izrojenc in si lahko s priprto pomagamo. Pri drugih osirotelost takoj opazimo po nemiru v panju in na bradi, težje je pa to pri izrojencu. Teden dni po rojenju pregledjmo druga in izrojenca, ali je matica že oprášena. Če v redu zalega, ga pitajmo, če ne ga pa pustimo popolnoma pri miru, ker roj potrebuje za delo mir. V izrojencu matica, dokler ni izležena stara zalega, ne zalega. Preglej panj in ako najdeš matico, ga pusti lepo pri miru. Ako pa nima matice, mu pomagaj z rezervno. Ako je pa nimaš ali je ne moreš dobiti, mu dodaj sat ali košček prav mlade zalege (z jajčeci),

da si jo sam izpodredi. Še bolje pa je, ako mu dodamo kak goden matičnik. Če je panj slabič, ga pridružimo s satjem vred druge-mu močnemu. Lahko je to storiti pri pan-jih s satniki, teže pa pri kranjčjih. Tem odtrgaj dno, sosednjemu izreži na stropu luknjo in pustoto navezni. S tem delom si napravil močno družino z mediščem in plodiščem. Ob ugodni paši so taki panji kaj radi polni medu. Ako pa osirotelega panja ne opaziš in ne urediš pravočasno,

bo kmalu zastavil trotjo zalego ali pa se bo v njem ugnezdila vešča. Končno nimaš od njega nič ko kup uničenega satja in poln panj vešč.

Ni umetnost roj oğrebsti v prazen panj, prepustiti njega in izrojenca svoji usodi, temveč umetnost je pomagati in ju spravi-ti do moči. Od močnih in dobro oskrbo-vanih panjev bomo imeli korist in veselje, od slabih pa trud, stroške in žalost ter prazne lonce.

Kako so stari narodi cenili med.

Josip Volc — Ljubljana.

otovo je, da so brenčale čebelice od cveta do cveta že dolga tisočletja prej, nego se je pojavil na zemlji prvi človek. Ni dvoma torej, da je našel prvi človek poleg drugih živil za prehrano že tudi med. Kako ga je pa pridobival in uporabljal, nam je seveda neznano. Nekateri starinoslovci menijo, da ga je čistil in pretakal v preluknjanih lončenih posodah, vendar so to samo domneve. Jasnejša postane zadeva, ko stopimo v zgodovinsko dobo in se pred nami pojavijo veliki narodi, bolj ali manj omikani, vsi pa mogočni in slavni za svoje čase.

Pisatelj Maks Pauly, po katerem se ravnamo v naslednji razpravi, pravi v svoji knjigi »Der Honig und seine praktische Verwertung«: Najstarejša omemba medu, ki sem jo našel, sega 4000 let nazaj. V prastarih indskih spisih, kjer se med naziva »madhu«, t. j. sladki, je zabeleženo, da so ga rabili stari Indi v raznosvrste svrhe. Prva hrana novorojenčeva sta bila med in prečiščeno presno maslo. Med so darovali Indi tudi bogovom in ga rabili za zasebna darila. Znali so med že tudi pretakati in so živahno z njim trgovali. Le duhovniki niso smeli z medom kupčevati, drugače so zapadli stroгим kaznim. Indski menihi pa ga niso smeli uživati. Kdor je med ukradel, je

moral plačati dvakratno njegovo vrednost. Kralje so mazilili Indi v najstarejših časih z medeno vodo in kot davek so dobivali šesti del vsega pridelanega medu.

V starem Egiptu so rabili med pri pojedinah in daritvah. Da pri daritvah, nam sporočajo grški pisatelji, da so ga pa rabili tudi pri pojedinah, nam priča odlomek starega spisa na papirusu, ki ga hranijo v Louvru, znanem pariškem muzeju. Iz drugih egiptovskih starinskih spisov je tudi razvidno, po kaki ceni so ga v Egiptu prodajali in da je bil vsakdanja slaščica na egiptovski mizi. Rabili so ga tudi za razna zdravila in lepotila. Medene kolače so darovali svetemu biku Apisu in mrličje mazilili z medom.

Judom je bil med še mnogo bolj priljubljen. Ko so bivali Izraelci v Egiptu, jim je bilo obljubljeno, da jih bo Mozes peljal v deželo, kjer se cedita med in mleko. Že ta rečenica, ki je v svetem pismu 21 krat, dovolj priča, kako zelo so Judje cenili med. Znani uporniki Kore, Datan in Abiron so očitali Mozesu: »Ali ti je premalo, da si nas izpeljal iz dežele, ki sta se cedila mleko in med po njej.« Mozes pa je potolažil ljudstvo, da se bo zgodilo, »kakor ti je obljubil Gospod, Bog tvojih očetov, deželo, po kateri se cedita mleko in med«.

Na visokih planotah Palestine je bilo naseljenih na tisoče rojev, in ko je pritisnila

velika poletna vročina, se je res večkrat zgodilo, da se je med cedil iz čebelnih bivališč.

Sveto pismo sploh prišteva med v vrsto najpotrebnejših hranil. Največkrat je omejen med, ki je sam kapljal iz satov. Janez Krstnik pa se je živil v puščavi od divjega medu. Seveda so ga Judje rabili največ za hrano, uživali so surovega in kuhanega. Radi so ga mazali na tanke kolačke, preden so jih deli v peč. Od smrti vstalemu Zveličarju so apostoli postregli s pečeno ribo in satom medu. Judje so ga poklanjali tudi za darila, če so si želeli pridobiti naklonjenost kakega človeka. Tako je poslal očak Jakob egiptovskemu poglavarju medu v dar in soproga kralja Jeroboama je prinesla proroku Ahiju več medu v dar, da bi povedal, kakó bo z njenim na smrt bolnim sinom. Tudi za pijačo in v zdravilne svrhe so ga Judje uporabljali, le za daritve v templu ni bil dovoljen. Zelo zgódej je postal pri Judih tudi izvozno blago. Prorok Ecehiel sporoča, da je oboje judovsko kraljestvo, Juda in Izrael, izvažalo v staro feniško mesto poleg vina, olja in balzama tudi med, in gotovo je, da ga je oboje kraljestvo pošiljalo tudi na druga tržišča.

Še celó prva stoletja po Kristusu je bil v Palestini zelo cenjen, kakor je dovolj razvidno iz Talmuda, judovskega zakonika. Ta med drugim sporoča, da so Judje rabili med tudi za zdravilo, osobito proti protinu, srčni slabosti in vnetju grla, za izboljšanje vina, napravo vonjav in za celitev ran pri ljudeh in živalih.

Tudi Arabci so med kot hranilo izredno cenili. Razvidno je to iz teга, ker piše koran, sveta knjiga, mohamedancev, o čebeli tako: »Iz njenega telesa poteka tekočina, ki je različne barve, pa zdravilo za ljudi.« Sporočilo pravi, da je prišel nekoč neki mož k Mohamedu-proroku in mu povedal, da je njegov brat obolel in ima hude bolečine po vsem telesu. Mohamed mu je na to odgovoril, naj mu da za zdravilo medu. Mož je ubogal, toda prišel je kmalu povedat, da bolniku to zdravilo nič ne pomaга. Mohamed je rekel: »Idi in daj

bolniku še več medu, kajti Bog govori resnico, telo tvojega brata pa laže.« Ko ga je potem bolnik zavžil še več, je hitro okreval.

Mohamed sam je kakor vsi njegovi rojaki posebno cenil med in ga je rad vžival. Gotovo pa je, da ta pijača ni bila medica, ker je Mohamed prepovedal vse opojne pijače, ampak samo z vodo razredčen med. Po veri Arabcev teče v raju cela reka medu.

Ker so uporabljali Arabci med na zelo različne načine, se dá iz teга sklepati, da je bilo v deželi mnogo divjih čebel ali pa obilo panjev. Vsekakor je gotovo, da so pridelovali mnogo medu, ker sporoča grški pisatelj Strabo, da je bil v stari Arabiji pridelek medu prav izdaten.

Tudi v Asiriji in Babiloniji ni bil neznan. Babilonci so vlagali svoje mrliče v med, in znano je, da so tako napravili tudi s truplom Aleksandra Velikega, ki je na Babilonskem umrl.

Ker že govorimo o konserviranju mrličev v medu, bodi omenjeno, da so ga tudi Grki v najstarejši dobi rabili za ohranitev mrtvecev. Še ni dolgo, kar je našel po približno 3000 letih starinoslovec Schliemann na Grškem takega mrliča v medu. Na njegovem okostju so bile čisto dobro ohranjene posušene mišice, posebno na glavi, ki je kazala v obličju še docela grške poteze. Da je bilo truplo tako dobro ohranjeno, je bil vzrok pač ta, da je deloma vosek branil zraku dostop do njega, deloma pa med izsrkal vso vodo iz mrliča in ga docela izsušil.

V času, ko je živel pesnik Homer, torej približno 1000 let pred Kristusom, je bil med priljubljena hrana in posladilo junakom. To omenja Homer ponekod izrečno. Da je bil pa splošno priljubljen, kažejo tudi primere v njegovih dveh pesniških delih, v Iliadi in Odiseji: sirene imajo glas sladak kot med, Nestorjev govor poteka slajše nego med itd. Vživali so ga Grki mešanega z vinom, torej kot medico. Pomešanega z mlekom so ga darovali podzemskim bogovom. Sploh ima v grških pripovedkah o

bogovih veliko vlogo. Bil je prva hrana glavnemu bogu Zevsu. Prvi, ki je Zevsu pripomogel, da je redno dobival med, je bil Aristej. On je čebele zaprl v panje in vile so ga učile čebelarstva. Drugi bog, ki je tudi zelo ljubil med, je bil razuzdani Pan: prav vesel je bil, če mu ga je podaril hvaležen pastir prav krepak zalogaj. Bahu, bogu vina, so v njegovi mladosti z medom močili ustnice.

Tudi v bogoslužju je imel pri Grkih velik pomen. Kakor sporoča Platon, niso darovali v najstarejših časih bogovom sploh drugega kot z medom namazano sadje. Cele kose medu v satovju so poklanjali božanstvom, deloma da bi odvrnili njih nevoščljivost, deloma da bi si pridobili njih

naklonjenost. Zlasti so radi z medom, pomešanim z vinom ali vodo, oblivali živali, namenjene za dar višjim bogovom.

Tudi za domačo porabo je bil Grkom med zelo priljubljen. Vživali so ga kot prijetno in zdravo jed in sploh so bili mnenja, da daljša življenje. Modrijan Pitagora je baje živel samo od medu. Trdil je, da se ima zahvaliti le vživanju medu, da je dosegel visoko starost 90 let.

Veselemu modrijanu Demokritu so podaljšale njegove hčere življenje s tem, da so mu velele držati, ko je bil na smrt obolel, sat medu pod nosom: Tako so pridobile čas, da so se naplesale in mogle šele po tem žalovati za svojim očetom.

(Dalje.)

Mesečni čebelarski razgovori.

J. Mayer — Dob pri Domžalah.

April.

Dasi so pri nas obilni zvončki že v februarju pozvali pomlad, se bo narava letos nekoliko zapozneno probudila. Februarski mrz in obilen marčev sneg sta prisilila tudi čebele k ponovnemu zimskemu počitku. Čeprav matice že v vseh panjih zalegajo, je razvoj družin nekako zastal.

Že v marčni številki obravnavana opravila bomo letos izvrševali v aprilu. Komaj pa bo sneg skopnel, bo narava ob vplivu toplih solnčnih žarkov hitela, da zravna zamudo. In takrat bodimo budni pri čebelah, da se pravočasno razvijejo do glavne spomladne paše!

Razvoj. Kljub ponovni zimi se bodo plemenjaki do konca marca gotovo lepo razvijali in razvili. Vidno raste moč plemenjaka in v temni skrivnostni čebelni delavnici ni več brezdelja. Tisočero delavk se giblje. V panje donšajo vodo, novo obnožino in že tudi prve kapljice nektarja z ive, borovnice in drugih cvetic. V panjih mesijo in kvasijo hrano za tisočere požrešne žerke. Med in obnožino je

treba prenašati in slednjič skrbno očistiti nebroj celic, da ima matica na razpolago dovolj snažnih zibelk.

Čudovito je usmerjeno vse to delovanje le na številčni porastek čebel. Mali krog zalege se ob začetku aprila meseca podvojijo in potrojijo zlasti pod vplivom novega donosa iz narave. Številčna moč panja raste iz dneva v dan. Od dne do dne pa narava odpira nove vire, blagostanje se naseljuje v panju. Tisočere čebele prinašajo novo bogastvo. Matica hiti z zaleganjem, hiti kot stroj...

V to pomnoževanje čebel globoko posega naravni razvoj čebelnega nagona: ohraniti je treba pleme za vsako ceno.

V razvoj panja posega nova sila. Stotine mladih čebel poti vosek in panj gradi nove celice. Kjerkoli je le prostorček, ga napolnijo z novimi, s t r o t o v i n o, ki jo matica kmalu zaleže z neoplojenimi jajčeci. Ko prilezejo po 24 dnevih iz celic prvi trotje, se je panj izpopolnil: dobil je moške potomce, da oskrbijo oprašitev poznejših mladih matic.

Sedanja stara matica se namreč ob pospešenem delovanju prej ali slej obrabi. Plemenjaki si mnogokrat na tihem oskrbe novo, mi pravimo, da panj preleže. Normalno pa skrbi plemenjak za izmenjavo matic na pomlad. Na spodnjih robovih satja napihnejo čebele nove večje celice, **matičnike**, zibelke novih matic. Panj se pripravlja na rojenje. V kratkih presledkih zaleže sedaj matica vse matičnike. Čebele jih do polovice napolnijo z najboljšo hrano. Mlada žerka vidno raste, se po sedmih dneh zaprede in v 15—17 dneh celotnega razvoja je mlada matica rojena.

Sedaj se mahoma izpremeni vse življenje v panju. Matica preneha z zaleganjem, čebele se polenijo, malo izletavajo, posedajo brez dela po panju in na bradi. Pravimo, da prisedajo. Panj je goden za rojenje.

Lepega solnčnega dopoldne nenadoma zavrhši v to brezdelje, roj se usipa iz žrela. Stara matica zapušča v spremstvu mnogih trotov in tisočerihi čebel staro domovanje, da si v tujini zasnuje nov rod... Plemenjak je dosegel višek svojega razvoja.

Čebelarjevo delo. Glavni smoter mojega čebelarjenja je in ostane želja, da mi čebele napolnijo prazne medne lonce s prvovrstno strdjo. To pa bo mogoče le, če bodo moji plemenjaki ob glavni paši na višku razvoja. Od posameznega panja zahtevam kar največ medu, rojiti pa ne sme! S tem sem že začrtal pot, ki jo bodo morali prehoditi moji plemenjaki, da bom zadovoljen z njih uspehom. Že glavni spomladni pregled mi je podal verno sliko o moči plemenjaka in o kakovosti njegove matice. Po teh vidikih pa mora ostati strogo v zvezi z naravnim razvojem v panju.

Kdaj pa naj bo plemenjak na višku razvoja? V naših krajih in v normalnih navadnih letih naberejo čebele na pomlad največ na resju, ivi, borovnici, črešnji, sadnem drevju in končno na travnikih. Med tem ko resje, češnja in borovnica čebele bolj poganjajo v razvoj, nudi sadno drevje in posebno še travnik obilno in dolgotrajno bero. Čas glavnega donosa je odvisen od krajevnih in podnebnih razmer. Vsak čebelar mora po tem usmeriti svoje delo.

Ponovno poudarjam: sedaj morajo imeti plemenjaki zaloge na preostanek in morajo biti toplo odeti.

Kmalu pride čas, ko bo v panju gneča in bo primanjkovalo prostora. Pomislimo, da v aprilu narava nudi že kolikor toliko dobrin in od dne do dne odpira nove vire sladkega bogastva. Res, da aprilov donos ne more preživljati panja, vendar čudovito vpliva na matico, ki hiti z zaleganjem noč in dan. Pa mora tudi res hiteti, da spravi v celice dnevno 1500 do 2000 jajčec.

Ob tem času opazimo na robovih starih celic nove bele prizidke. Čebele so začele staviti novo satje. Sedaj je pravi čas, da posežem v razvoj panja. Okoristimo se s tem pojavom. Obenem pa pomagamo panju in mu razširimo prostor.

Prišel je čas prestavljanja. Kdaj naj bo delo izvršeno? Zakaj prestavljamo? Kako?

Vsak čebelar je že opazil, da se ne razvijajo vsi panji enakomerno. Imamo take, ki so polni živali in ki že ves teden pokrivajo okenca, poleg njih pa stoje panji, ki zadi komaj kažejo nekoliko čebel. In vendar so tudi ti panji zdravi in imajo dobro matico. So pač zapanci! Vseh teh panjev gotovo ne bomo istočasno prestavljali.

Vobče velja pravilo: deset dni pred glavno pašo naj bo plemenjak prestavljen!

Ako sadno drevje vzcete v prvi polovici maja, moramo imeti plemenjake takrat že na višku in pripravljene. Posebno čebelarji novinci kaj radi greše in prestavljajo prezgodaj.

Kadar zasedejo čebele okence na gosto in tudi že podsedajo, odpremo medišče. Vanj nastavimo 3 starejše sate, 2—3 satnike z neizdelanimi satnicami in 3, odnosno 4 sate z mlajšim delom. Prvi trije ostanejo v medišču, vse druge pridenemo po 4—6 dneh v plodišče. S to operacijo razširimo panju prostor. Močan panj kaj kmalu zasede te sate, posebno ako čebele z medom privabimo v medišče. Lotijo se takoj teh satov in jih začno čistiti. S tem jih obenem obvarujemo nadležnih moljev, ki ob tem času postajajo neprijetni. Eden teh starejših satov ima še mnogo medu, ki naj služi deloma za vabo, deloma za eventualno reservo. Preden ga damo v medišče, postrgamo z vilicami pokrovce. Panj zopet toplo odenemo, ker sedaj morajo čebele ogrevati dvojnoveelik prostor.

Kadar izkazuje tehtnica vsak dan vedno večji donos in je lepo solnčno vreme, prestavimo gorenji panj že 4. dan. V času, ko čebele najbolj izletujejo, med 8—12 uro, odpremo medišče in plodišče. Iz medišča poberemo določene sate in jih razpostavimo na pripravljeno kozico.

Na vrsto pride plodišče, sat za satom potegnemo iz panja, ga pregledamo, da dožene-mo množino in kakovost zalege, množino obnožine, trotovine in slednjič tudi medu. Pred vsem pa poiščemo matico. To se posreči temu hitreje, onemu počasneje. Sat z matico postavimo bolj v temo na posebno kozico, da ostanejo čebele mirne. Nato spravljamo sat za satom v panj in se ravnamo po teh-le načelih:

1. V plodišču ostane sat, na katerem je matica. Le če je satje prestaro, slabo izdelano ali pokvarjeno, ga zamenjamo.

2. V medišče ne sme sat, ki ima preveč obnožine.

3. V medišče ne sme sat, ki ima preveč trovine, ker ta privablja matico, ki se neredkokrat zmuzne skozi matično rešetko. To ji gotovo ni v korist.

4. V plodišče denemo po možnosti sate z najmlajšo zalego.

5. V medišču in plodišču postavimo zalego v sredino med druge sate. Vrstni red satov naj ostane isti kot v neprestavljenem panju.

6. Satnike s satnicami denemo na levo in desno med že izdelane sate.

8. Prestavljajmo le ob ugodnih pašnih razmerah.

9. Tudi panj, kjer nismo našli matice, predstavimo po gorenjih načelih. Toda, čez 3—4 dni pregledamo medišče. Ako najdemo jajčeca, je matica v medišču. Poiskati jo moramo in prestaviti v plodišče.

10. Prestavljeni panj potrebuje toplote ter mir.

*

Slika prestavljenega panja bi bila nekako taka:

Medišče: v sredi 6 prestavljenih satov, na eni strani stoji 1, na drugi pa 2 starejša sata.

Plodišče: v sredi 3 sati z matico, mlado zalego, obnožino in trovino, na vsaki strani po 1 sat z mlajšim delom, po 1 satnica in zopet lep sat.

S prestavljanjem nismo samo povečali čebelnega gnezda. Dali smo pred vsem matici novega prostora, da more še nadalje krepko in neovirano zalegati in s tem množiti delavni rod za bližajočo se glavno pašo. V medišču se vsak dan poležejo tisoči mladice, izpraznjene celice se naglo polnijo z nabranim medom. Pa tudi v plodišču se polnijo zibelke.

Obenem izrabimo stavbni naгон. Vsak panj izdelata najmanj dva nova sata že do konca maja. S prestavljanjem pa nekako za 4 tedne zabranimo rojenje. Ako smo zamudili pravi trenutek in so bile čebele že nastavile matičnike, je skoro bolje, da prestavljanje opustimo. Rojenja itak ne bomo mogli zabraniti ali pa le s težavo in z mnogim delom. Tak panj porabimo za vzrejo mladih matic. Toda o tem drugič, do takrat pa obilo cvetja, lepih dni in dobro bero!

Opazovalne postaje.

Julij Mayer — Dob pri Domžalah.

Glavno poročilo za mesec februar 1932.

Prvi dnevi v mesecu so bili solnčni in topli. Vse postaje razen Sv. Gregorja pri Ortneku so javile izletne dni. Povsod so imele čebele dovolj prilike, da so se otrebile. Pridno so prinašale vodo, tuintam tudi že prvo obnožino. Po 5. februarju je zopet nastopila zima z novim snegom in z vedno hujšim mrazom. Proti koncu meseca so začeli v mnogih krajih padati premalo odeti panji. Čebele so se stisnile zaradi neprestanega mraza, ki je ponekod dosegel -30°C in še čez, porabile zasedeno zalogo in od glada umrle, dasi so ob strani imele še nedotaknjen med. V bližini Doba je padel panj zaradi zamrzlega žrela. Zadušil se je, preden je lastnik opazil nevarnost. Koprivnik pri Kočevju najavlja velike izgube zaradi mraza, v zadnjem času pa se pojavlja celo griža.

Krajevna poročila.

Virmaše pri Škofji Loki. Zimski počitek je trajal od 6. nov. 1931 do 3. febr. 1932. Naslednje dni so se vsi panji otrebili. Druga leta

so čebele že nosile obnožino, letos pa pokriva zemljo debela snežna odeja. Mrtvic je izredno mnogo.

Cezanjovci. Jeseni sem moral zaradi pomanjkanja časa pustiti medišče polno. Žrelo ni bilo zadosti priprto in so čebele izvohale med pri prvem močnem izletu. Preden sem opazil, so odnesle skoro 7 kg medu. Domači panj ni opazil ropanja, ker je bil samo v plodišču.

Bučka. Prvih pet dni v mesecu so čebele zelo živahno izletavale. Ta ali ona čebelica je prinesla že obnožino. Od 5. dalje traja zopet zimski počitek.

Nedeljica. Čebele so ta mesec izborno prezimovale. Okoliški čebelarji imajo še precej medu. Prodajajo ga na debelo: ajdovca po 10 Din, cvetličnega pa po 12 Din kg.

Koprivnik. Izredno hudi in dolgotrajni mraz je povzročil, da so čebele prezgodaj porabile zalogo v gnezdu. Presesti se ne morejo, zato so začeli panji padati zaradi lakote. Tudi griža že nastopa (hojev med!).

Mesečni pregled za februar 1932.

Kraj	Višina nad morjem m	Panj je teže						Zračna toplina			Dni je bilo										
		pridobil v			izgubil v			v mesecu čistih dkg	največ pridobil	najvišja	najnižja	srednja mesečna	izletnih	deževnih	snežnih	oblačnih	pol jasnih	jasnih	vetrovnih		
		1.	2.	3.	1.	2.	3.														
		mesečni tretjini dkg						pri-	po-	dkg	dne	C ⁰									
Vič pri Ljubljani .	298	—	—	—	40	60	60	—	160	—	—	+ 7	-22	- 5·9	5	—	6	3	1	25	14
Št. Vid n. Ljubljano	314	—	—	—	70	80	70	—	220	—	—	+ 8	-27	- 6·0	8	—	6	4	11	14	12
Tacen pod Šmarno goro	314	—	—	—	105	65	80	—	250	—	—	+ 9	-24	- 5·5	6	—	5	8	8	13	22
Škofja Loka	349	—	—	—	40	40	45	—	125	—	—	—	—	—	7	—	7	6	6	17	28
Virmaše pri Škofji Loki	361	—	—	—	35	40	50	—	125	—	—	+ 7	-18	- 3·1	6	—	5	8	4	17	16
Blejska Dobrava .	577	—	—	—	20	35	30	—	85	—	—	+ 5	-18	- 4·8	4	—	3	10	2	17	3
Dob	305	—	—	—	30	30	40	—	100	—	—	+10	-29	- 6·1	5	—	4	4	3	22	9
Rova na Gorenjsk.	350	—	—	—	70	45	35	—	150	—	—	+ 8	-19	- 3·4	6	—	4	3	4	22	12
Breg-Križe	483	—	—	—	20	10	10	—	40	—	—	+ 7	-18	- 4·6	3	—	4	3	1	25	4
Cerknica	575	—	—	—	40	45	25	—	110	—	—	+ 8	-18	- 6·0	2	—	5	6	7	16	21
Sv. Gregor pri Ortneku	736	—	—	—	34	40	42	—	116	—	—	+ 5	-15	- 6·4	—	—	8	8	5	16	23
Krka	300	—	—	—	20	50	35	—	105	—	—	+ 8	-26	- 6·7	2	—	3	7	2	20	17
Vavčja vas pri Semiču	280	—	—	—	35	30	20	—	85	—	—	+10	-16	- 3	5	—	6	8	4	17	6
Novo mesto	180	—	—	—	40	30	30	—	100	—	—	+11	-26	- 4·8	5	—	7	5	7	17	14
Leskovec p. Krškem	186	—	—	—	60	30	20	—	110	—	—	+12	-21	- 4·1	6	—	11	7	9	13	9
Sp. Ložnica p. Žalcu	252	—	—	—	50	50	60	—	160	—	—	+ 6	-5	- 7	5	—	4	4	20	5	17
Radvanje p. Marib.	270	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+ 9	-19	- 5·3	2	—	2	6	6	17	3
Sv. Duh na Ostrem vrhu	536	—	—	—	60	55	70	—	185	—	—	+ 6	-17	- 3	2	—	6	8	11	10	16
Predanovci	195	—	—	—	150	75	100	—	325	—	—	+ 6	-12	- 2·7	4	—	3	8	9	12	18
Cezanjevci	182	—	—	—	850	—	150	—	1000	—	—	+ 8	-22	- 4·2	3	—	7	7	14	8	26
Muta	337	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	+ 5	-18	- 5·1	3	—	8	8	10	11	14
Bučka	307	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+ 9	-17	- 3·7	5	—	3	5	10	14	22
Nedeljica pri Turnišču	170	—	—	—	80	45	85	—	210	—	—	+13	24	- 3·9	2	—	6	9	5	15	11
Koprivnik pri Kočevju	628	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+ 9	-32	- 7·5	4	—	5	6	2	21	19

¹ Vsi panji razen radvanjskega so A.-Ž. sestava! ² Glej krajevno poročilo!

Društvene vesti.

Sladkor.

Ministrstvo financ je na ponovno prošnjo dovolilo za pitanje čebel trošarine oproščen sladkor, ki je denaturiran s 3% ogljenega prahu. Hvaležni smo ministrstvu, da je svojo prvotno odredbo spremenilo in dovolilo sedaj denaturiranje sladkorja z ogljem, ki je za ta namen prav dober, ker onemogoča zlorabo sladkorja v druge namene, za čebele pa je neškodljiv. Rastopina kuhanega takega sladkorja je sicer črna, toda naravnega okusa. Zaradi tega je odbor sklenil, da sladkor naroči in je pripravil vse potrebno, da ga dobimo čimprej. V ta namen daje odbor svojim članom sledeča navodila:

1. Cena sladkorju bo franko Ljubljana Din 8.— za kg, brutto za netto. Naročili bomo rafiniran kristalni (to je bel) sladkor.

2. V velikonočnem tednu smo razposlali vsem naročnikom sladkorja položnice, da pošljejo za naročen sladkor potrebni znesek, ker moramo blago tovarni plačati vnaprej.

3. Čim bomo prejeli ves denar za en vagon, bomo sladkor naročili. Pričakujemo, da bomo sladkor dobili v prvi polovici meseca aprila.

4. Čebelarji in podružnice, ki sladkorja še niso naročili, naj to store takoj in pošljejo potreben znesek društvu po položnici s pripombo »za sladkor«.

5. Množina sladkorja na panj ni določena. Vsak ga dobi, kolikor ga potrebuje za svoje panje.

6. Sladkor je mogoče naročiti samo na okroglo težo, t. j. 50, 100, 150, 200 kg itd. in to zaradi zmanjšanja prevoznih stroškov. Zato naj čebelarji združijo več naročil skupaj.

7. Ne pozabite poleg naročila sporočiti tudi imena vseh čebelarjev, ki naročajo sladkor, in njih naslove ter **železniško postajo**. O razdelitvi sladkorja moramo namreč sestaviti točen seznam vseh naročnikov.

8. Kjer člani ne bi mogli trenutno plačati sladkorja, naj jim pomagajo čebelarске podružnice.

9. Za sladkor je sedaj ugodna prilika. Čebelarji, naročite ga, da rešite svoje čebelne družine.

10. Sladkor se bo razpošiljal iz Ljubljane.

Tajnik.

Kmetijska potujoča razstava. Meseca februarja je bila otvorjena v Beogradu »Kmetijska potujoča razstava«, ki je nameščena v posebnih železniških vozovih. Razstavo je priredilo ministrstvo za kmetijstvo. Kakor vse kaže je to zelo posrečena misel in nekaj novega za našo državo. Za čebelarstvo je bil določen poseben voz. Razstavne predmete so poslala vsa čebelarška društva in z njimi vred tudi naša »Društvene čebelarne«. Kakor poroča »Zveza jugoslov. čebelarških društev« v Beogradu, je čebelarški oddelek prav okusno urejen in vzbuja splošno zanimanje. Nj. Vel. kralj Aleksander je počastil razstavo s svojim posetom. V čebelarškem vozu se je zelo zanimal za razstavljene predmete in vprašal navzoče, kje je čebelarstvo najbolj razvito in najracionalnejše. Odgovorilo se mu je: »V dravski banovini«. To je lepo priznanje za nas, ki nas mora za naše tradicionalno čebelarstvo še bolj navdušiti. Vlak z razstavnimi vozovi bo prišel tudi v našo banovino, na kar bomo čebelarje pravočasno opozorili.

POROČILO O ODBOROVIH SEJAH OSREDNJEGA DRUŠTVA.

III. seja dne 29. januarja 1932.

Navzočni: gg. predsednik Verbič, Arko, Bukovec, Babnik, Raič, Znidaršič in Dermelj.

Tajnik je prebral zapisnik zadnje seje in poročal o trošarine prostem sladkorju za pitanje čebel, ki ga je dovolilo ministrstvo financ. Sladkor bo denaturiran s 5% katranovo raztopino. Zadevna notica je bila objavljena v Sl. Č. Odbor je sicer sklenil, da objavi vabilo k naročbi sladkorja, preden pa sladkor naroči, se bo natančno informiral o kakovosti tega sladkorja ter ceni, da ne bodo člani oškodovani. Tajniku je bilo naročeno, naj pošlje zadevni dopis »Zvezi«.

G. predsednik je poročal, da se je končno odločil, da odloži vodstvo opazovalnih postaj, kar je omenil že na zadnji seji. Predlagal je, naj se vodstvo poveri g. Juliju Mayerju v Dobu pri Domžalah. Odbor je hoče nočeš to izpremembo odobril.

Odbor je vzel na znanje poročilo g. Arka o letnih računih Društvene čebelarne. Oba računa je objaviti v Sl. Č. G. predsednik se je g. Arku za vzorno poslovanje toplo zahvalil.

Odbor je tudi obravnaval osnutek poslovnika za Društveno čebelarstvo, ki ga je sestavil g. Arko. Sklenjeno je bilo, da se Blagovni oddelek prekrsti. Odslej naj se imenuje »Društvena čebelarstvo«, ker je to ime krajše in v trgovskem oziru bolj izrazito.

Po daljši razpravi je bil novi poslovnik odobren v celoti. K poslovniku je bil sprejet kot dodatek tudi osnutek pravne garancije, ki jo mora podpisati odbor onih podružnic, ki bodo jemale od Društvene čebelarne predmete v razprodajo. Osnutek bo odbor na prihodnji seji še enkrat obravnaval, nato bo objavljen v Sl. Č.

Podružnici v Novem mestu in Slovenjem gradcu sta prosili za ustanovitev podružnice Društvene čebelarne v svojem kraju. Odbor je to dovolil, toda le na podlagi določil novega poslovnika. To naj izvrši g. vodja Čebelarne.

IV. seja dne 5. februarja 1932.

Navzočni so bili vsi gospodje ožjega odbora razen g. Okorna.

Tajnik je poročal o sladkorju. Člani in podružnice se zanj živo zanimajo. Iz dopisov je razvidno, da je potreba po sladkorju zelo velika, pomoč zelo nujna. Vendar se pomišljajo vsi naročniki zaradi katrana. Poslali smo ponovno prošnjo »Zvezi«, naj doseže denaturiranje sladkorja s peskom. Tovarno sladkorja v Osijeku pa smo prosili za vzorec blaga.

G. Arko je poročal o potujoči kmetijski razstavi in kaj misli poslati nanjo. Ker skupna teža vseh predmetov ne sme presežati teže 50 kg, odpošlje poleg A. Ž. panja le še najpotrebnejše stvari.

Nato je g. Bukovec poročal o kontroli medu in obravnaval zadevni osnutek, ki obstoji iz treh delov, in sicer iz Navodila za kontrolorje, iz Navodila za producente in Navodila za podružnice. Odbor je ves osnutek v prvem branju načelno odobril. Podrobnosti o posameznih točkah se bodo razpravljale na prihodnji seji.

G. Arko je poročal o ustanovitvi novih podružnic DČ (Društvene čebelarne) v Slovenjgradcu in Novem mestu in o poslovnih zadevah, ki se tičejo podružnice v Dol. Lendavi.

V. seja dne 12. februarja 1932.

Navzočni: gg. predsednik Verbič, Arko, Bukovec, Babnik, Znidaršič in Dermelj. Kot gost je prisostvoval seji g. dr. Podgornik.

G. ravnatelj Arko je poročal o zadevah Društvene čebelarne.

1. Po naročilu odbora je pregledal g. Peternel zalogo čebelarških potrebščin trvdke Majdič v Hudinji. Poročal je, da je zaloga precej velika in mnogo predmetov še porabnih. Ko jo bo pregledal podrobneje, bo poslal izčrpano poročilo. Odbor je sklenil, naj g. Peternel preskrbi vzorce in ceno tistih predmetov, ki bi bili primerni za nakup.

2. Vrednost pošiljke v Smederevo — čebelarški predmeti za potujočo kmetijsko razstavo — znaša skupno Din 610.—. Račun za to blago je poslati »Zvezi«.

3. Zadeva glede novega cenika DČ ugodno napreduje. Natisniti je 3500 izvodov.

4. Da bodo člani — posebno novi — vedeli za cene čebelarških potrebščin za leto 1932., je odbor sklenil, da objavi v marčevi številki Sl. Č. cenik DČ po prejšnjem vzorcu. S 4. štef. S. Č. pa naj bi se začel objavljati novi cenik.

5. G. ravnatelj Arko je poročal, da je odposlal že delujočim in na novo se snujočim podružnicam DČ, to je v Mariboru, Celju, Slovenjgradcu, Dol. Lendavi in Novem mestu jamstvene izjave v podpis.

Nato je bil novi poslovnik DČ še enkrat prebran in v nekaterih točkah popravljen. Poslovnik bo obravnaval še širši odbor društva, nato bo objavljen v listu.

Na tej seji je odbor nadaljeval obravnavo pravnika o kontroli medu. Gg. Bukovec, dr. Podgornik in Znidaršič, so že na posebnem sestanku predelali podrobno ves osnutek in ga spoznali za dobrega. Odbor pa je še rešil zadevo o društvenih etiketah, kontroliranju nekaterih vrst medu, o času kontrole itd. Nato je bil osnutek sprejet v celoti. Objavljen bo v Sl. Č.

Ob koncu seje je omenil g. predsednik, da je znani čebelar in soustanovitelj našega društva Peter Pavlin v Ljubljani praznoval januarja meseca t. l. zlato poroko. Predlagal je, naj mu društvo na tem redkem dogodku čestita, obenem pa mu izroči diplomu za njegove zasluge za naše čebelarstvo. Predlog je bil z živahnim odobravanjem sprejet.

VI. seja dne 19. februarja 1932.

Navzočni: gg. predsednik Verbič, Arko, Bukovec, Babnik, Raič, Znidaršič in Dermelj.

Tajnik je prečital zapisnike zadnjih treh sej. Bili so odobreni, ter poročal o došlih dopisih.

Važen je bil dopis tvornice sladkorja iz Osijeka, ki je sporočila, da vsebuje katran strupene primesi in je zaradi tega neuporaben za denaturiranje sladkorja za pitanje čebel. »Zveza« v Beogradu je ponovno sporočila, da je zaradi raznih pritožb še enkrat prosila ministrstvo financ, da dovoli s peskom denaturiran sladkor. Z naročilom sladkorja je torej počakati še kakih 10 dni. Doslej je bilo naročenega približno 8.000 kg, toda večina naročnikov ga je naročila pod pogojem, da bo popolnoma zanesljiv. Odbor je sklenil, da ga bo naročil le, ako bo ministrstvo dovolilo denaturiranje s peskom. S katranom denaturiranega pod nobenim pogojem ne more naročiti, ker nima jamstva, da bi pitanje s takim sladkorjem ostalo brez slabih posledic.

Odbor bi rad dobil izjave domačih zdravnikov glede hranilne in zdravilne vrednosti medu. Tozadevni dopis je poslalo društvo na pobudo gosp. predsednika ravnateljstvu splošne bolnice v Ljubljani. Sklenilo se je tudi, naj se enak dopis pošlje tudi Dečjemu domu in otroški bolnici v Ljubljani.

Ker ima društvo v zalogi več klišejev čebelnjakov naših članov, je bilo sklenjeno, da jih ponudi članom v nakup za polovično ceno. Zadevna notica naj se objavi v Sl. Č.

G. predsednik je poročal o dopisu banske uprave, s katerim nam je bil poslan seznam predmetov, ki so razstavljeni v potujoči kmetijski razstavi. V seznamu je uvrščen A.-Z. panj med polprimitivne panje. Odbor je sklenil, da pošlje razstavnemu odboru v Beograd primeren protest z zahtevo, da to napako popravi.

G. ravnatelj Arko je prebral poročilo o delu D. Č., ki bo podano na letošnjem občnem zboru. Poročilo je bilo odobreno.

K novemu poslovniku za D. Č. je bilo sklenjenih še nekaj izprememb. Poslovnik je bil nato v celoti odobren.

Odbor je odobril nove vzorce rokavic, ki jih namerava D. Č. naročiti.

G. ravn. Arko je odboru razkazal knjigovodstvo, ki ga vodi za D. Č. Odbor se je prepričal, da vodi vse knjige v vzornem redu in točno v zmislu sklepa občnega zbora.

VII. seja dne 26. februarja 1932.

Navzočni: gg. predsednik Verbič, Arko, Bukovec, Babnik, Raič, Znidaršič in Dermelj. Kot gost je bil navzoč g. dr. Podgornik.

Tajnik je prebral zapisnik seje z dne 19. februarja t. l., ki je bil odobren. Glede potujoče kmetijske razstave je g. predsednik opozoril na notico v »Jutru«, ki izraža priznanje društvu odnosno Društveni Čebelarni za razstavljene predmete.

G. predsednik je poročal odboru o izvršitvi sklepov zadnje seje.

Na predlog podružnice v Leskovcu je odbor sklenil, da ostanejo za Sl. Č. v splošnem sedanje črke v veljavi. Manjše črke bi bile težko čitljive za naše bralce, povzročile pa bi tudi večje tiskovne stroške, ki jih pa društvo ne bi zmoglo.

Tajnik je poročal, da je po dveletni prekinitvi ministrstvo zopet dovolilo udeležencem društvenega občnega zbora v Celju polovično vozino, veljavno za dne 19., 20. in 21. marca t. l. Odbor je z zadovoljstvom to vzel na znanje.

Na predlog vodje D. Č. je odbor odobril nakup večje količine voska za predelavo v satnice.

Novo tehtnice za opazovalne panje je solidno izvršila neka domača tvrdka. Cena jim bo okoli 700 Din. Doslej smo morali tehtnice naročiti v inozemstvu. Vodstvo D. Č. je sklenilo z mojstrom poseben dobavni dogovor.

G. dr. Podgornik je poročal o svojem zlojlivem čebelnjaku, ki ga je sestavil po lastnih načrtih. Model je razkazal odbornikom. Po razkazu je bil razgovor o uporabnosti čebelnjaka. Naprosen je bil poročevalec, naj objavi sliko in opis čebelnjaka v Sl. Č. G. predsednik se je g. poročevalcu za poročilo zahvalil.

VIII. seja dne 3. marca 1932.

Navzočni: gg. predsednik Verbič, Arko, Bukovec, Babnik, Znidaršič, Dermelj. Kot gost je bil navzočen tudi g. dr. Podgornik.

Zapisnik seje z dne 26. februarja je bil odobren. Prošnjo za ustanovitev nove podružnice pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju naj predloži tajništvo »Zvezi v Celju« zaradi odobrenja. Glavni odbor ni proti ustanovitvi.

G. Bukovec je poročal o prošnji za ustanovitev nove podružnice na Vačah. Odbor je ustanovitev dovolil.

Blagajnik upravnega oddelka je prebral svoje poročilo za občni zbor, tajnik pa svoje. Obe poročili sta bili odobreni.

Odbor je sestavil proračun za leto 1932, ki ga bo predložil širšemu odboru in občnemu zboru v odobritev.

Na občni zbor v Celju je povabiti bansko upravo, mestni magistrat v Celju, sresko načelstvo v Celju, uredništva dnevnikov »Jutro« in »Slovenec«. Vse za občni zbor potrebne priprave naj uredi tajnik v sporazumu z Zvezo v Celju.

V časopisih je bilo javljeno, da je železniška uprava določila nov nakladalni rok za nakladanje čebel. Zaradi nejasnosti bo odbor zahteval pojasnil, potem pa obvestil društvene člane.

G. ravnatelj Arko je poročal o jamstveni izjavi podružnic v Celju in Mariboru.

IX. seja dne 10. marca 1932.

Navzočni: gg. predsednik Verbič, Arko, Bukovec, Babnik, Raič, Znidaršič, Dermelj. Kot gost je bil navzočen g. dr. Podgornik.

Zapisnik seje z dne 3. marca t. l. je bil odobren.

Zveza v Beogradu je sporočila, da se bo vršila dne 13. marca t. l. seja »Zveze« v Zagrebu. Od »Zveze« je društvo prejelo tudi poročilo o potujoči kmetijski razstavi.

Odbor je obravnaval dnevni red za sejo »Zveze« v Zagrebu in dal potrebna navodila g. predsedniku, ki se je bo udeležil kot društveni delegat. Glede nove carine na vosek je odbor sklenil predlagati »Zvezi«, naj skuša izposlovati zvišanje carine na uvoz voska.

Glede izpremembe pravil »Zveze« v Beogradu je odbor sklenil, naj zahteva g. predsednik na seji »Zveze«, da se društvom predloži osnutek novih pravil, da jih bo mogoče natančneje pregledati. Glede izmenjave predsedstva naj ostane dosedanje določilo v veljavi.

Načelno stališče odbora je tudi bilo, naj bodo v »Zvezi« včlanjena samo tista društva, ki

se pečajo s prosvetnim delom čebelarstva, trgovska podjetja pa ne spadajo v »Zvezo«.

Odbor je izvolil za vodjo kontrole medu g. Antona Žnideršiča, za posle vodečega tajnika pa g. dr. Podgornika. Sklenil je, naj predložita načrt za etiketo in predlog glede zaloge etiket, tiskovin in stekleničic, glede kontrolnih okrožij in tečajev za kontrolorje.

Odbor je nadaljeval razpravo glede plemenilne postaje ter ponovno sklenil, da jo postavi že letos. Posebna deputacija pa naj bi zainteresirala za to akcijo bansko upravo in prosila pomoči.

G. predsednik je poročal o brošuri za propagando medu. Odbor je sklenil, da društvo založi to knjižico, ki naj bo opremljena tudi s primernimi slikami.

Odbor je določil za vse svoje društvene etikete varstveno znamko: »Medved s panjem«.

Vesti iz podružnic.

Ljubljanska podružnica ima prihodnjo odbovno sejo v torek 14. aprila ob 8 zvečer v običajnem lokalu.

Jesenjska podružnica je imela svoj redni letni občni zbor dne 10. januarja. Navzočnih je bilo 11 članov.

Po otvoritvenem nagovoru se je predsednik g. Pohar spominjal umrlega člana podružnice g. Ivana Repeta. V počastitev njegovega spomina so se navzočni dvignili raz sedežev. Nadalje je poročal o podružničnem delovanju glede raznega čebelarskega orodja. Iz tajnikovega poročila, ki ga je podal g. Šetinc, smo povzeli, da je nameravala pripraviti več strokovnih predavanj. Prvo predavanje o anatomiji čebele, ki ga je imel g. Ivan Šega, šolski upravitelj v p., je bilo dne 15. marca 1931. Ker je bila udeležba pičla, je nadaljnja predavanja opustila. Da se člani v tako malem številu udeležujejo strokovnih predavanj in občnih zborov, je obžalovanja vredno. Blagajnikovo poročilo je izkazalo 433 Din dohodkov in 310 Din izdatkov. Dne 31. decembra 1931 je bilo čistega premoženja 2728 Din.

Na predlog, naj ostane še za bodoče stari odbor, so bili soglasno izvoljeni vsi dosedanji odborniki s predsednikom g. Ivanom Poharjem. Občni zbor je ponovno sklenil, naj odbor letos na vsak način priredi predavanja. Ta sklep naj točno izvrši, dolžnost članov pa je, da se jih udeležijo polnoštevilno. Kdaj se bodo vršila, bo članstvo posebe obveščeno. — Tajnik.

Podružnica za Tacen je imela dne 10. januarja t. l. redni letni občni zbor. V odbor so bili izvoljeni: Ivan Snoj za predsednika, Janez Kralj za podpredsednika, Martin Medved za tajnika, Ivan Pangerc za blagajnika, za odbornike pa: Ivan Medved, Albin Magister in Franc Florjančič.

Ugotovili smo, da smo nekaj članov izgubili (Bernik je umrl). Ker se je med tem vpisalo nekaj novih članov, je s tem izguba izravnana. Sklenjeno je bilo, naj se blagajna preloži v Tacen, kjer jo je prevzel Ivan Pangerc ml., da lažje služi svemu namenu. Bivši blagajnik je bil preoddaljen.

V preteklem letu smo prosili za dvojce čebelarskih predavanj. Ker se pa naši prošnji nihče ni odzval, smo sklenili, da priredimo letos tri predavanja, in sicer prvo nedeljo v aprilu, maju in juniju. Prvo predavanje bo pri Ivanu Kralju v Zg. Gameljnah, drugo pri Ivanu Snoju v Tacnu, tretje pa pri Ivanu Smajdku, šol. upr. v Št. Vidu. Začetek vsakega predavanja oz. tečaja bo ob 9

dopoldne. Za prva dva tečaja poskrbi Ivan Snoj, tretji tečaj bo pa vodil g. Ivan Smajdek. Predavanja bodo obsegala vsa potrebna opravila v čebelarstvu v nastopnem mesecu. Podružnica bo skrbela za pravočasno obvestitev članom, v primeru kakega zadržka.

Čebelarski pozdrav in na veselo svidenje pri predavanjih! Člani, udeležite se jih polnoštevilno!

Podružnica v Središču je imela prvi mesečni sestanek 6. marca t. l. pri Sv. Miklavžu. Kljub slabemu vremenu se ga je udeležilo 12 čebelarjev. Prihodnji mesečni sestanek bo dne 24. aprila pri čebelnjaku g. Bratuše v Obrežu ob pol 2 popoldne. Vabimo vse člane, da se sestanka udeležijo.

Podružnica Št. Ilj pod Turjakom je imela svoj redni letni občni zbor dne 6. januarja t. l. Udeležilo se ga je 12 članov. V preteklem letu je imela podružnica 362-40 Din prebitka. Odbor je imel štiri seje, priredil je en čebelarski tečaj, in sicer v Št. Ilju pri čebelnjaku g. Rozmana ob udeležbi 28 čebelarjev. Vodil ga je g. Peternel.

Podružnica je za svoje člane naročila pri blagovnem oddelku za lepo vsoto čebelarskih potrebščin, večinoma dele za A. Z. panje. To je dokaz, da tudi pri nas napreduje A. Z. panj.

V odbor so bili soglasno izvoljeni: Verboten Jakob za predsednika, Podjaveršek Karl za podpredsednika, Rozman Edvin za tajnika, Šuligoj Franjo za blagajnika, Razbornik Franc, Koren Andrej, Splihal Anton za odbornike, za delegata pa Razbornik Franc.

Med drugim je bilo tudi sklenjeno, da priredimo meseca junija enodneven tečaj v Sp. Doliču pri čebelnjaku g. Jakoba Verbotna.

Podružnica v Bočni. Dne 2. februarja t. l. je bil na Kropi pri Bočni redni občni zbor naše podružnice. Prišli smo čebelarji od blizu in daleč, da se ga udeležimo. Udeležba je bila prav zadovoljiva. To nam dovolj jasno priča o zanimanju in potrebi teža društva. Po pozdravnih in uvodnih besedah je otvoril predsednik, g. Krajnc Franc, zbor. Blagajnik podružnice g. Krajnc Jože iz Gornjega grada je žel za vestno upravljanje blagajniških poslov splošno priznanje, istotako tudi društveni tajnik g. Rop Alojz. Z malimi izjemami je ostal odbor neizpremenjen. Razveseljivo je dejstvo, da smo pridobili zopet novih članov, zlasti iz Pobrež. Omeniti je, s kako velikim zanimanjem so prisostvovali člani občnemu zboru in neprestano posegali v debato. Med drugim je bilo sklenjeno tudi, da se obrne podružnica na člana, preč. g. Fermeta, župnika v

Novi štifti, ki slovi kot priznan strokovnjak v čebelarstvu, ter ga naprosi, da bo predaval na enem izmed sestankov. To bi znatno povzdignilo zanimanje za čebelarstvo v našem okraju.

Podružnica za mariborsko okolico naznanja članom in prijateljem čebelarstva, da bo dne 10. aprila t. l. (ob slabem vremenu dne 17. aprila) sestanek s predavanjem v Selnici ob Dravi pri čebelarju Požanku. Začetek ob 15.

Podružnica za Hoče je zborovala dne 10. januarja t. l. Udeležba je bila zadovoljiva. Zaradi slabe letine ni bilo nameravane razstave medu. Člani so se posluževali skupnega podružničnega inventarja. Izvoljen je bil stari odbor, ki bo živahno deloval. Žal, da je podružnica izgubila zasluznega in delavnega člana g. Edmunda Šterna. Zaradi lažjega plačevanja članarine bo priredila zabavo, katere čisti dohodek se bo porabil za pomoč revnejšim članom za članarino. Sklenjeno je bilo tudi, da se bo vršil vsake tri mesece čebelarški sestanek pri čebelnjaku kakega člana.

Podružnica za Rogatec je zborovala dne 10. januarja t. l. Izvoljen je bil zopet stari odbor. Poročila so se nanašala na uspehe pri prevažanju čebel v pašo, na enotne cene medu ter na potrebno reklame. Med člane je bilo razpečanih mnogo lončkov za med.

Podružnica za Laško je zborovala meseca januarja. Ker je sedanja kriza zajela tudi čebelarje tega okraja, je iz svoje imovine prispevala k članarini za vsakega člana po 5 Din. Izvoljen je bil stari odbor.

Podružnica za Strigovo še ni ustanovljena, pa se čebelarji že prav pridno pripravljajo. Zbrali bodo lepo število članov. V tem kraju bo delovala kot najvzhodnejša točka naše banovine.

Podružnica za Kozje je zborovala dne 7. februarja 1932. Izgubila je svojega dosedanjega predsednika, ki je zapustil ta kraj zaradi premostitve. Mesto njega je bil izvoljen g. Ivan Maček. Obravnavala je o sladkorju za pitanje čebel, o društvenem inventarju, o članarini itd.

Podružnica za Sodražico je bila nanovo ustanovljena ter je prav živahno delovala. Pridobila je že 17 članov in z njimi razpravljala na občnem zboru delovni načrt za bodočnost. Kakor kaže začetek, se bo zaradi delavnih članov razvila v krepko podružnico. To ji iz srca želimo.

Podružnica za Vodice je na občnem zborovanju dne 27. decembra 1931 izvolila stari odbor. Sestavila je statistične podatke o zazimljenih panjih.

Podružnica za Šmarjeto pri Novem mestu je nova podružnica. Zborovala je 10. januarja t. l. in kaže živahno delovanje.

Podružnica za Zagorje je zborovala dne 27. decembra 1931. Delovanje je bilo živahno. Nakupovanje voščin in kuha voska lepo napredujeta. Najboljše voščine je plačevala po 8 Din kg. Med letom je priredila uspelo predavanje z izletom, ki se ga je udeležilo 40 članov in nečlanov. S podporo banske uprave bo kupila čistilnik za med. Glede posmrtnine je sklenila predlagati glavnemu odboru, naj prispevek zviša na 2 Din. Člani so se začeli zelo zanimati za prevažanje čebel na pašo.

Drobiž.

Čuden pojav pri čebelah. Kakor smo čitali v lanski 12. številki. »Slov. Čeb.«, so zadnje dni oktobra meseca nekateri čebelarji v Ljubljani in okolici opazovali, da so čebele v hladnih dneh otrple cepale iz panjev.

Ta pojav sem opazil pri svojih čebelah na Brezjah tudi jaz, in sicer prav obilno od 8. do 12. novembra, ko so bile že vse zbrane v zimski gruči. Vreme ni bilo mrzlo, temveč južno, hladno in megleno. Kako sem se začudil, ko pridem po nekaj dneh zopet k čebelnjaku in vidim vse polno mrtvic okoli njega. Bilo jih je toliko, da sem jih mogel zмести na smetišnico in spraviti v kraj. Pogledam takoj v nekatere panje, a je bilo vse v redu, le pri žrelih je bilo tu pa tam nekaj starih, oguhlenih mrtvic. Posvetil sem temu pojavu več pozornosti in pogosto prihajal pred čebelnjak. Po malem so silile čebele iz panjev še nekoliko dni in nato je padanje popolnoma prenehalo. Opazil pa sem, da nekatere družine niso bile mirne. Slišalo se je, ko sem prisluškoval za okencem, večje kot navadno šumenje. Torej nekaj izrednega je bilo, a o kakih čebelni boleznih ni bilo nikakega znaka, mrtvice so bile normalne, suhe. Zdi se mi, da so bile to le stare, večinoma že izrabljene čebele; saj je bilo tudi dosti črnih, oguljenih vmes.

Zato sem smatral to za čisto normalen pojav, t. j. za zakasnel odgon stark.

Minulo leto je bilo ponekod v čebelarstvu vse narobe. Zaradi poznega spomladanskega razvoja čebelnih družin je bilo le malo rojev in še ti so bili zelo pozni. Odgon trotov se je vršil nenavadno pozno. Ko je pričela cvestvi ajda, je bilo ravno toliko donosa, da so matice obilno zalegle. Ko bi pa imeli biti glavni ajdovi donosni dnevi, so čebele ždele doma, ker zaradi slabega vremena še izletavati niso mogle (tako pri nas na Gorenjskem) in se je ob jesenski ajdovi paši le prav malo čebel izrabilo in uničilo. Še nikoli nisem imel pri zazimljenju plemenjakov tako natrpano živali kakor minulo jesen. Neki stari čebelarški pregovor pravi: »Malo medu, mnogo užitarjev, dosti medu, malo kupcev.«

Po mojem mnenju dokazuje gornji pojav leto, da so se čebele iz meseca julija in avgusta zaradi brezdelnosti ohranile do pozne jeseni. Ko so se pa mlajše spravile v zimsko gručo, so starke odrinile. — Starke, videč usodo, ki jih čaka, so porabile prvo priliko, da so si ponaravnem nagonu pomagale iz panjev in zunaj napol otrple poginile. Sicer se to navadno dogaja že v jesenskih toplih dneh, da starke lahko odlete v naravo in se ne vrnejo več,

lansko leto se je pa najbrž iz omenjenih razlogov to zgodilo pozneje. Morda je tako. Ali se motim? Fr. D. Jug.

Prip. ured. Jaz sem imel pri zazimljanju večinoma same mlade čebele, kljub temu so mi ob prvem mrazu jako padale.

Obrekovanje. Že ponovno se je pripetilo, da je ta ali oni čebelar iz jeze, ker »Društvena čebelarna« ni kupila njegovega medu, začel udrihati po odboru osrednjega društva in besedičiti, da »Društvena čebelarna« njegovega medu zato ne potrebuje, ker ga kupuje od društvenih odbornikov.

Da preprečimo nadaljnje trošenje takih neresnic, bodi povedano, da »Društvena čebelarna« že na leta ni kupila niti kaplje medu od kakega društvenega odbornika in tudi ne od ljubljanskih čebelarjev. Ves med, ki ga je potrebovala, so dobavili podeželski čebelarji. Ljubljanski čebelarji niso hoteli prodati »Društveni čebelarji« svojega medu niti takrat, ko ga slučajno ni imela dovolj v zalogi, pa ga je nujno potrebovala.

Iz sejnih zapisnikov vsakdo lahko razvidi, da se društveni odbor živo zanima in trudi za napredek našega čebelarstva. Za svoje delo ne želi in ne pričakuje nikake hvale. Zahteva pa lahko, da mu vesolja do dela ne greni zahrbtno obrekovanje.

Mislimo, da nam nikdar več ne bo treba pisati o takih žalostnih zadevah.

A. Bukovec.

Nekoliko čebelarstva statistike. Konec leta 1930 je bilo v Jugoslaviji 656.706 panjev, od teh 119.270 s premičnim satjem (29,2%) in 537.446 z nepremičnim (70,8%). Panjev s premičnim satjem je bilo: v Dunavski banovini 54,2%, v Dravski 50,7%, v Savski 33,3%, v Vrbaski 29,2%, v Drinski 27,5%, v Primorski 23,7%, v Moravski 17,5%, v Vardarski 14,5%, v Zetski pa 11,9%.

Leta 1921 so našli 534.447 panjev, leta 1930 pa 657.266. Število panjev je v 10 letih naraslo za 122.820 (za okroglo 22,5%). Največ panjev je priraslo leta 1924 (58.882), odpadek je bil pa največji leta 1928 (42.075).

(Pčelar — Beograd.)

Ne razkopavajte čebelinega gnezda ob hladu! Prvi spomladanski pregled panjev moramo izvršiti naglo, da ne shladimo plodišča in ne prehladimo mlade zalege. Za to opravilo moramo izbrati kak posebno solnčen, topel dan. Ne pozabimo, da mora biti v sredini gnezda 36° C toplote. Nikakor ni umestno, da skladamo vse sate na kozico. Dovolj je, ako naglo pogledamo stranske sate, da se prepričamo o množini medene zaloge, nato pa

razmaknemo tiste, ki jih zasedajo čebele toliko, da moremo sat iz sredine gnezda potegniti, da vidimo, ali ima panj zalego. Poleg snazjenja dna je to vse, kar je treba storiti, potem pa naglo okence in paž nazaj, pa je vse opravljeno.

Žrtve letošnje hude in dolgotrajne zime bodo v marsikaterem čebelnjaku prav velike. Lanska letina, zlasti ajdova je bila slaba. Treba je bilo pitati in marsikdo je moral seči globoko v žep, da je preskrbel čebele z zadostno zimsko zalogo.

Dosti pa je čebelarjev, ki so se nadejali mile in kratke zime ter so zaradi tega čebelam jeseni bolj slabo postregli. Ni jih izučila strašna zima 1928/29 in niso se zmenili za svarila v »Slov. Čeb.« glede zadostne in zdrave zimske zaloge. Ne da bi bili zazimili manj plemenjakov in te dobro preskrbeli, so rajši pustili več panjev s prav pičlo medeno zalogo. Od raznih strani prihajajo sedaj vesti, kako čebele umirajo zaradi lakote in kako zelo se pojavlja griža v panjih, ki so bili zazimljeni na hojevem medu. Na litre črnili smo že porabili, da opozorimo čebelarje na nevarnost hojevega in listnatega medu, toda vse skupaj nič ni zalego.

Pravijo, da izkušnja izuči človeka. Zdi se pa, da to pravilo za čebelarje ne velja, vsaj tako bi človek sodil na podlagi zgoraj omenjenih dejstev. Kaj nam pomagajo moderni panji, če pa z njimi nazadnjaško čebelarimo!

Umazana konkurenca. Nekateri tvrdke ponujajo našim čebelarjem čebelarstva predmete po »globoko znižanih cenah« in v »solidni« kakovosti. Ako si pa blago ogledamo, se prepričamo, da je jako površno izdelano in iz slabega materiala. Dejanske cene so znatno višje, nego so navedene v ceniku tvrdke. O vsem tem imamo v rokah prav značilen dokaz, ki bomo o njem še govorili.

Prav ničesar nimamo proti solidnim trgovcem, nikakor pa ne nameravamo molče gledati take konkurence, ki je škodljiva interesom naših čebelarjev in čebelarstva. A. B.

Čudne roparice. Čebelar, ki je od mene oddaljen kakih dvajset minut, si je postavil ličen čebelnjak s panji s premičnim satjem. Čebelarjev oče nima s čebelami mnogo opraviti, a primerilo se je, da so ga te živalice zelo vznemirile. Opazil je, da je pred čebelnjakom nenavadno mnogo čebel, ki se vrte v zraku, posebno mnogo pa jih je na bradi in po končnici nekega polovicarja (eksportovca). Švigne mu v glavo, da utegnejo biti ropnice. Naglo jo zavije v čebelnjak, vzame iz žepa pipo, jo prižge, odpre eksportovca in začne puhati dim v panj, da je začel šumeti in plešati, da je bilo joj! Ko so začele pijane čebele

padati po tleh, sam pa je izgubil sapo od neprestanega puhanja dima, je prepustil panj usodi, meneč, da je itak vse izgubljeno.

Ko je bila situacija najbolj kritična, je prišel sin domov. Seveda je debelo gledal očetovo početje. Radoveden je pregledal panj in dočgal, da se je pritepel Bog ve odkod lep roj, ki si je izbral za bivališče prazen eksportovec, v katerega je čebelar spravil nekoliko dni prej 7 rezervnih satnikov z vdelenimi satnicami.

Seveda je bil čebelar teh »ropnic« zelo vesel in tudi očetu se je zjasnilo nagubano čelo.

Pritepencu so postregli, da ni trpel pomanjkanja. Dasi je bilo preteklo leto suho, je izdelal vse sate in se dobro založil za zimo.

Šeme Alojzij iz Žalne.

Najnovjše čebelarske vesti. (Od našega posebnega poročevalca strica Matijca!)

Iz sovjetske Rusije prihaja skoraj neverjetna vest, da je neka ruska znanstvena ekspedicija našla visoko na severu novo čebelno pasmo, ki je pravo čudo med sovrstnicami. Izredno zanimiva je že zaradi nenavadne velikosti. Načelnik ekspedicije, profesor dr. Aleksej Voščenin, je dočgal, da so čebele 12 do 13 cm dolge, matica 16—18 cm, trotje pa celo do 20 cm. Barve so prekrasno svetlo-modre, oči imajo živo rumene. Namesto z dlavicami je telo pokrito z izredno gostim puhaštim perjem (zaradi hudega mraza. Op. stavca). Družine bivajo v velikih duplinah tisočletnih severnih pravih kostanjev. Dodelani sati so dolgi povprečno nad 2 m; posamezne celice so do 5 cm široke. V enem samem duplu so našli nad 800 kg medu. Družine so izredno živalne; »panji« z 80.000—100.000 čebelami niso nikaka redkost. Najzanimivejše pa je, da čebele pred zimo popolnoma otrpejo in potem lahko prebijejo brez hrane 6—7 mesecev.

Na državnem poskusnem čebelnjaku v Žoltovskaji so te čebele temeljito preskusili in dosegli z njimi sijajne uspehe. Ni dvoma več, da bo ta pasma naglo osvojila ves čebelarski svet, zlasti ker čebele čez zimo lahko spravimo kar na kupu kakor žito in je zato z njimi malo truda. Glavno pa je, da ostane čebelarju ves med. Dr. Voščenin je krstil čebelo za *apis mellifica gigantea*.

Ameriški čebelar John Muchon je po dolgoletnih poizkusih vzgojil nove vrste ajdo, ki bo zlasti za čebelarstvo nenavadnega pomena. Cvete nad dva meseca in medu tako obilno, da se čebele ne morejo okoristiti niti s polovico bere. Nad starim cvetjem napravlja nov dresen do desetkrat. Rastlina je vi-

soka do 2 m in kljubuje najhujšemu mrazu. Iz enega samega zrna požene 10—15 stebel. Rodi tako obilno, da dobimo od mernika posetve tristoteren sad. V ajdovici je še mnogo medu. Zato utegne postati ajda nevaren konkurent sladkornemu trsu. Med od nje je rumen kakor cekin in zelo finega vinskega okusa. Seme dobavlja tvrdkam Ned Olshen, Pa-Gana Maha, Honey Street 21X, USSR.

Gospod Jaka Limar, čebelar v Mrzlem dolu, je imel letošnji prvi roj dne 24. marca. Tehtal je pičle 4 kg. Čestitamo!

Na vseučilišču v Hopsali je nedavno promoviral za doktorja čebelarstva odlični naš rojak g. Ognjeslav Poberaj, sin uglednega velečebelarja Kanacija Poberaja v Lakomnicah. Z izredno duhovitostjo in temeljitostjo je branil tezo »Medeni lonci — vir otroške sreče!« Živel, živel!

Znanemu ljubljanskemu tapetniku in čebelarju Srečku Fušarju se je po dolgoletnih poskusih posrečilo, da je sestavil nov panj, »ki postavlja na glavo« vse druge dosedanje izume te vrste. V njem so združene vrline vseh drugih panjev toliko popolno, da je naravnost čudo moderne tehnike v konstrukciji panjev. Opravljati ga je mogoče od vseh strani, tudi od spodaj. Poleg tega ga je pa naglo mogoče spremeniti v otomano, v praktično slamoreznico, v voziček za prodajo sladoleda ali pa za brzoparilnik. Izum je bil lani odlikovan na mednarodni razstavi v Bordeavksu in je sama kolajna stala srečnega izumitelja nad 3000 Din.

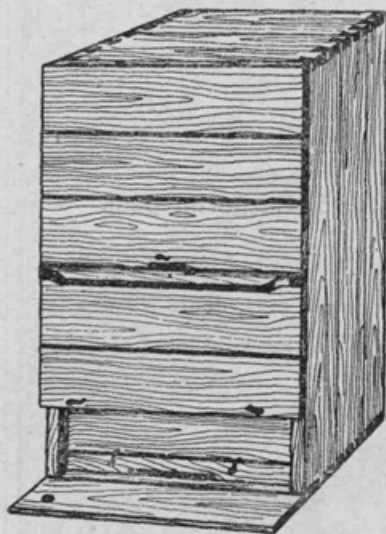
Žal, da nam naša časnikarska dolžnost veva, da moramo na tem mestu — dasi prav neradi — izjaviti, da panj bržkone ne bo primeren za čebelno bivališče, ker se nam zdi preveč elastičen, zlasti pa, ker so satniki za pol centimetra pod normalno mero. S tem pa g. Fušarju ne nameravamo jemati poguma. Priporočamo mu, naj skuša vse nedostatke izpopolniti. Če se mu to posreči, mu je zagotovljena hvaležnost vseh jugoslov. čebelarjev.

Dr. iur. Janez Predlogar

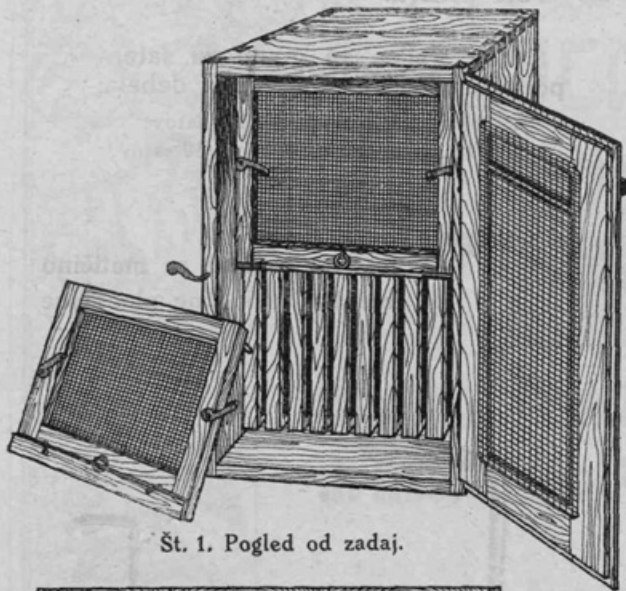
v Ljubljani, ulica Nove Prave št. 672,

se priporoča čebelarskim organizacijam za revizijo proračunov, rač. zaključkov, poslovnih knjig, sestavo interpelacij, delovnih načrtov in sploh vseh akcij za duhovno pospeševanje čebelarstva.

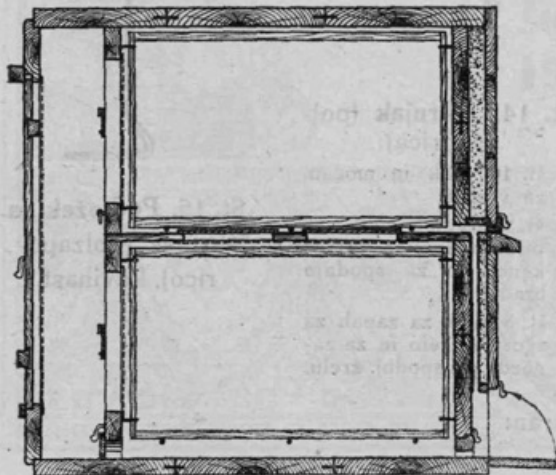
Uspešna dolgoletna praksa!

Št. 1. Pogled od spredaj.

Št. 1. Pogled od zadaj.

Št. 1. Pokončni prerez.

Skupina A. Panji.

Št. 1. A. Ž. (Antona Žnideršiča) panj na 9 satov:

- a) z zapahom št. 18;
- b) kot pod a), toda z zamreženimi vratci;
- c) s prečno zaporo št. 36;
- d) kot pod c), toda z zamreženimi vratci.

Panji so izdelani natančno, lično in trpežno iz suhega lesa. Vogli oboda so staknjeni na zobe (cinkani), ne zbiti z žebli.

V plodišču in medišču je po 9 satnikov racionalne mere (26×41 cm), ki stoje na gredah iz jeklenih palic. Medišče loči od plodišča posebna rešetka iz cinkove pločevine, ki je pritrjena na lesen okvir, debel 8 mm. Ako hočemo imeti v panju 2 družini, prekrijemo rešetko z dvema deščicama, ki sta mu pridejani. Medišče ima manjše žrelo, ki je zaprto z lesenim čepom, kadar ga ne rabimo. Žrelo pri dnu je 12 cm dolgo. Vrezano je v ozko, premično zaغوzdo iz trdega lesa. Ko odstranimo zaغوzdo, lahko snazimo panj od spredaj.

Pri spodnjem žrelu je plitva veranda, ki jo zapiramo s spodnjo brado. Čelna stena panja je dvojna. Prostor med stenama je natrpan z očiščenimi oblanci. Tam je nameščena tudi begalnica, ki veže žrelo plodišča z verando. Ako hočemo begalnico zapreti, potisnemo v zgornje žrelo posebno zaporico iz pločevine (št. 37).

Okenci sta zamreženi s pocinkano žično mrežo. Pritrujemo ju z zapahi št. 18.

V vratih je vdelana premična tablica, ki jo lahko snamemo, kadar hočemo čebelam dati mnogo duška, n. pr. pri prevažanju. Vratec potem ni treba snemati.

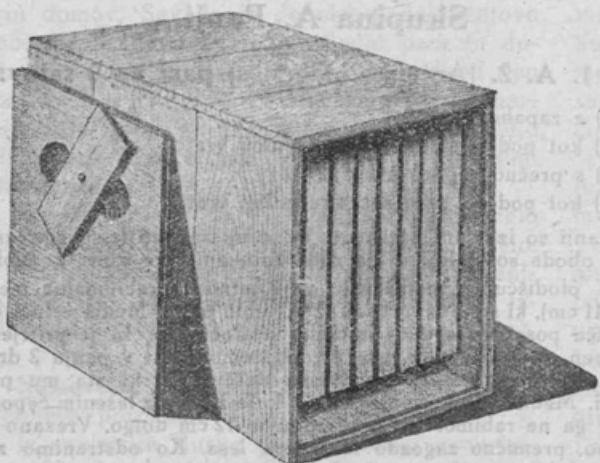
Na željo dobavljamo tudi panje, ki imajo namesto zapahov št. 18 prečno zaporo št. 36. Dušnik v vratcih je pri obeh vrstah panjev na notranji strani zaprt s pocinkano mrežo.

Panj je znotraj in zunaj napojen s posebnim firnežem, sprednja stran pa enkrat prepleškana s temeljno barvo.

A. Ž. panj je preizkušen vsestransko in je sedaj najboljši in najprimernejši. Posebno prikladen je za prevažanje v pašo. Zato si je utrl pot že daleč čez meje Dravske banovine.

Št. 2. A. Ž. panj na 10 satov, enako izdelan kot št. 1:

- a) z zapahom št. 18;
- b) kot pod a), toda z zamreženimi vratci
- c) s prečno zaporo št. 36;
- d) kot pod c), toda z zamreženimi vratci.

Št. 5. Eksportni panj.

Ima 7 satnikov iste mere kot A. Ž. panj in rabi prav dobro za roje, za prašilčke in za kupčijo s čebelami.

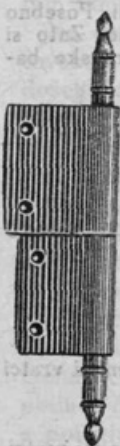
Skupina B. Deli panja.

Št. 10. Palica za gredo za sate, poljeklena, pocinkana, 7 mm debela:

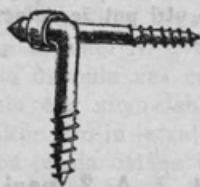
- a) 36 cm dolga za panj na 9 satov;
- b) 39.5 cm dolga za panj na 10 satov.

Št. 11. Nosilec za maticino rešetko iz močne pločevine.

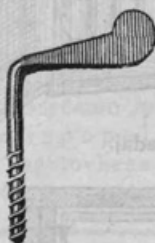

Št. 13. Tečajji na vijake za vratca, vijak z babico in vijak s kljukico.

Št. 14. Škrnjak (polzaporica):

- a) št. 10 velik in močan, za vratca;
- b) št. 6 srednje velik, za pitalno deščico pri okencu in za spodnjo brado;
- c) št. 3 mali, za zapah za zgornje žrelo in za zagozdo pri spodnj. žrelu.

Št. 15. Podložek za škrnjak (polzaporico), kovinast.

Št. 12. Tečaj za vratca, za desno ali levo stran:

- a) št. 6 manjši;
- b) št. 8 večji.